

Nõukogu järeldused kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta

(2021/C 501 I/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

tunnustades meetmeid, mida Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on juba võtnud, et suurendada kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna rolli tähtsust poliitilises tegevuskavas ning kindlustada Euroopa kultuuripärandiaastal 2018 saavutatud tulemus ja selle kestev mõju meie ühiskonnale ning tulevastele põlvkondadele;

tuletades meelde peamisi poliitilisi viitedokumente, mis on esitatud käesolevate järelduste lisas;

tuginedes kultuurivaldkonna töökavale (2019–2022), eelkõige selle prioriteedile B („Sidusus ja heaolu“), ning teemaga „Kvaliteetne arhitektuur ja hoonestatud keskkond kõigile“ seotud meetmetele;

TERVITAB algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ ja sellega seoses

TOONITAB, ET:

1. arhitektuur ja ehitatud keskkond on mineviku ja oleviku kultuuri, eluviiside ja väärtuste väljendus. See paneb aluse meie tuleviku kultuuripärandile ning aitab kujundada meie ühiskonda ja identiteeti;
2. ehitatud keskkond ⁽¹⁾ on kogukonna peegelpilt, mille üldise kvaliteedi eest vastutavad asjaomased avaliku sektori asutused ning muud sidusrühmad, kes teevad tihedat koostööd kõigi kodanikega;
3. on tähtis saavutada olukord, kus nii olemasoleva hoonefondi arendamise – restaureerimise, renoveerimise, kohandatud taaskasutamise ja säilitamise kaudu – kui ka uute hoonete ja ruumide loomise kvaliteet oleks kõrge;
4. arhitektidel on muu hulgas keskne roll kvaliteetse arhitektuuri ja elukeskkonna arendamise kõigis etappides ning nad saavad seega olulisel määral kaasa aidata üldsuse huvide teostamisele, võttes arvesse territoriaalset mitmekesisust ja kodanikuühiskonna vajadusi;
5. kultuur, kvaliteetne arhitektuur ⁽²⁾ ja ehitatud keskkond aitavad mitmel viisil kaasa ÜRO kestliku arengu eesmärkide ⁽³⁾ saavutamisele. Samuti võivad need kaasa aidata Euroopa rohelise kokkuleppe ⁽⁴⁾ rakendamisele ja selle eesmärgile muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimanetraalseks maailmajaoks;
6. Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ on valdkondade piire ületav algatus, mis hõlmab kolme omavahel seotud mõõdet: esteetika, kestlikkus ja kaasatus. See tugineb osaluspõhisele lähenemisviisile ja selle eesmärk on kaasata kõik inimesed kogu liidus, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse kuuluvad inimesed, kooskõlas ÜRO kestliku arengu tegevuskavaga 2030 ja Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgiga mitte kedagi kõrvale jätta;
7. algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ on inspireeritud algsest Bauhausist ⁽⁵⁾ koolist, kus läheneti disainile, arhitektuurile ja kunstile samuti terviklikkust, kestlikkust, kvaliteeti ja kaasavust väärtustaval viisil;
8. algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk on luua Euroopa mitmekesist kultuuripärandit austades soodsad tingimused, mis võimaldavad muuta elukeskkonda ja teha meie eluviis kaunimaks, kestlikumaks ja kaasavamaks, rakendades selleks muu hulgas innovatsiooni ja kvaliteetset arhitektuuri, ⁽⁶⁾ disaini, linnaplaneerimist ning mitmeid muid kunsti- ja loomevaldkondi;

⁽¹⁾ Vt määratlus lisas.

⁽²⁾ Nagu see on määratletud Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteemi kaheksas kriteeriumis.

⁽³⁾ Sätestatud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 (vt viide lisas).

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et

⁽⁵⁾ Bauhaus (tegutses Weimaris, Dessaus ja Berliinis aastatel 1919–1933) oli 20. sajandi kõige mõjukam arhitektuuri-, disaini- ja kunstikool.

⁽⁶⁾ Sealhulgas sise- ja maastikuarhitektuur ning ruumiline planeerimine.

9. Euroopa kultuuri- ja arhitektuuripärand on meie ehitatud keskkonna tajutava ja tegeliku kvaliteedi oluline alus. Samuti on see suur väärtus, mis võib innustada ja edendada sotsiaalset sidusust, innovatsiooni, ümberkujundamist ja taaselustamist. Seepärast tunnustatakse algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames meie arhitektuuri- ja arheoloogiapärandi, maastike ning materiaalse ja vaimse kultuuripärandi tähtsust;
10. kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna mitmemõõtmeline olemus nõuab valdkonnaülest koostööd, osalemist, ühisloomist ja valdkondadeüleseid lähenemisviise, eelkõige kestlikkuse ja poliitikavaldkondade sidususe osas;
11. COVID-19 pandeemia tulemusel on hakatud võtma kasutusele rahalisi vahendeid kõikidel valitsemistasanditel, muu hulgas ka kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna jaoks. Neid rahalisi vahendeid tuleks kasutada kestlikul ja kvaliteedile orienteeritud viisil kooskõlas Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteemi põhimõtete, avatud koordineerimise meetodi eksperdirühma ⁽⁷⁾ soovitude ning rahvusvahelise mälestiste ja kultuuriväärtuslike paikade nõukogu (ICOMOS) läbivaadatud kvaliteedipõhimõtete ELi rahastatavate sekkumismeetmete jaoks, mis võivad mõjutada kultuuripärandit ⁽⁸⁾;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES:

12. kinnitama taas, et kultuur ja kultuuripärand on lahutamatult seotud ehitatud keskkonna ja elukeskkonnaga ning nad annavad märkimisväärse panuse kestlikku arengusse, sealhulgas ringmajandusse, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse, keskkonda, bioloogilise mitmekesisuse ja kliimaeesmärkide saavutamisse ning kõigi Euroopa inimeste jõukusse ja heaolusse;
13. edendama asjakohast sünergiat algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ja muude Euroopa inimesi kaasavate protsesside vahel, näiteks Euroopa tuleviku konverents, ⁽⁹⁾ samuti muud strateegiad ja tegevuskavad, mis edendavad arhitektuurilist ja esteetilist kvaliteeti, nagu Euroopa renoveerimislaine, ⁽¹⁰⁾ ning ligipääsetavust, näiteks puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030 ⁽¹¹⁾;
14. aitama kaasa kvaliteetset arhitektuuri käsitleva tervikliku arusaama ja jagatud kultuuri loomisele, suurendades veelgi teadlikkust, näiteks juba varasest east alates pakutava formaalse, mitteformaalse ja informaalsete hariduse kaudu, ning edendades ja levitades laialdaselt teavet algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta ning kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna rolli kohta kõnealuses algatuses;
15. tegutsema selle nimel, et luua terviklik, kaasav, valdkondadevaheline, kvaliteedist juhitud ja pikaajaline visioon arhitektuuri ja ehitatud keskkonna jaoks, lõimides mitmesugused poliitikameetmed ja eksperditeadmised, sealhulgas avatud koordineerimise meetodi eksperdirühma aruanne, ⁽¹²⁾ kõikidesse protsessidesse, suunistesse ja koosloomeprojektidesse, mis kujundavad meie elukeskkonda;
16. võtma arvesse kvaliteedipõhist lähenemisviisi, mis hõlmab Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteemis kindlaks määratud kvaliteedipõhimõtteid, ⁽¹³⁾ kui alust, millel põhinevad teadlikud valikud ja otsused ehitiste kogu olelusringi jooksul ning maastikuplaneerimise ja -korralduse käigus (kontseptsioon, investeerimiskavad, rahastamismehhanismid, toetusmeetmed, planeerimisprotsessid, hooldus, renoveerimine, säilitamine, kohandatud taaskasutamine, lammutamine ja ringlussevõtt);
17. stimuleerima Euroopa linna- ja maapiirkondades kestlikku majanduskasvu, elamiskõlblikkust ja innovatsiooni, rakendades terviklikke ja kvaliteetseid kriteeriume, ühisloomismeetodeid ning rahvusvahelise mälestiste ja kultuuriväärtuslike paikade nõukogu põhimõtteid, mis käsitlevad arhitektuuri- ja ehitatud keskkonna projektide jaoks ELi rahalise toetuse pakkumist, kui see on asjakohane;
18. edendama tervikliku lähenemisviisi abil olemasoleva hoonefondi energiatõhususe optimeerimist, järgides samal ajal kõiki Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteemi kriteeriume, sealhulgas ehituspärandi säilitamist;
19. uurima lahendusi, mis võimaldaksid juurdepääsu taskukohasele ja inimväärsele eluasemele, eelkõige tööturule sisenevate noorte ja teiste haavatavate sotsiaalsete rühmade jaoks;

⁽⁷⁾ Avatud koordineerimise meetodi töörühm, mis koosneb liikmesriikide ekspertidest, kes tegelevad kõigile mõeldud kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonnaga.

⁽⁸⁾ Euroopa kvaliteedipõhimõtted ELi rahastatavate sekkumismeetmete jaoks, mis võivad mõjutada kultuuripärandit – ICOMOSi ajakohastatud versioon: <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/90984-quality-principles-new-version-available>

⁽⁹⁾ <https://futureu.europa.eu/?locale=et>

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_20_1835

⁽¹¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=et&pubId=8376&furtherPubs=yes>

⁽¹²⁾ Vt viide lisas.

⁽¹³⁾ Haldus, funktsionaalsus, keskkond, säästlikkus, mitmekesisus, kontekst, kohatunnetus ja ilu.

20. rakendama osaluspõhise koostöömise põhimõtteid, kaasates kõik asjaomased sidusrühmad kõikidel asjakohastel valitsemistasanditel sellistesse protsessidesse nagu ehitatud ja elukeskkonnaga seotud otsuste tegemine, planeerimine, projekteerimine ja ehitamine ning ruumiline planeerimine;
21. edendama lähenemisviisi, mille puhul austatakse dialoogi olemasoleva kultuuripärandi, maastikukujunduse ja nüüdisaegse loomingu vahel, sealhulgas vajaduse korral kohandatud taaskasutamise kaudu;
22. looma kvaliteetse arhitektuuri jaoks soodsad raamistikud, mis oleksid aluseks hankelepingute sõlmimise korrale, õigusnormide lihtsustamisele ja uuenduslikele menetlustele, mis soosivad üksnes kulupõhise lähenemisviisi asemel kvaliteedipõhise lähenemisviisi kasutamist, järgides arhitektuuri, maastikuarhitektuuri ja ruumilise planeerimise avalike konkursside korraldamisel parimaid tavasid;
23. veelgi edendama ja tugevdama otsustajate ja sihtotstarbeliste rühmade, sealhulgas tehniliste ekspertide ja töövõtjate teadlikkust, teadmisi ja pädevusi kõigil asjakohastel valitsemistasanditel, et võimaldada neil lähtuda kvaliteetsetest kriteeriumidest ja standarditest otsustusprotsessis, mis on seotud arhitektuuri ja ehitatud keskkonnaga kõigi jaoks;
24. edendama asjakohaste ELi rahastamisprogrammide ja muude kättesaadavate rahastamisvahendite parimat kasutamist, et:
 - kohaldada ja parandada kvaliteedistandardeid planeerimise, projekteerimise, ehitamise, säilitamise, restaureerimise, renoveerimise ja kohandatud taaskasutamise valdkonnas;
 - täiustada veelgi arhitektide ja asjaomaste spetsialistide, näiteks ehitusinseneride, maastikuarhitektide, ruumiplaneerijate, projekteerijate, kunstnike, kultuuripärandi ekspertide, konservaatorite ja restauraatorite, looduskaitsete, ehitusettevõtjate jne väljaõpet ja oskusi mitte üksnes konkreetse kutseala spetsialistina, vaid ka õpetajate ja teadlastena, kes mõistavad praeguseid laiaulatuslikke väljakutseid seoses kestlikkuse, kogemuse kvaliteedi ja sotsiaalse kaasatuse integreerimisega;
25. säilitama tempot ja jätkama arutelu ning mõttevahetust kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kultuuriliste, sotsiaalsete, majanduslike ja ökoloogiliste rollide üle;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

26. suurendama poliitika sidusust kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna valdkonnas kõigi asjaomaste ministriumide ja haldustasandite, asutuste ja teenistuste vahelise asjakohase koordineerimise kaudu, et integreerida kvaliteedipõhine ja terviklik lähenemisviis kõikidesse poliitikavaldkondadesse ja tegevustesse, mis mõjutavad ehitatud keskkonda ja elukeskkonda;
27. edendama algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ja ringmajanduse põhimõtete ning lähenemisviiside, peavoolustamist riikide sotsiaal-majandusliku ja territoriaalse arengu strateegiatesse, sealhulgas kestlikkuse disaini ja arhitektuuri;
28. looma ja toetama asjakohastel juhtimistasanditel nõuandvaid eksperdirühmi, mis koosnevad arhitektidest ja muudest asjaomastest spetsialistidest, näiteks riigi- ja linnaarhitektide rühmi, ⁽¹⁴⁾ samuti kvaliteedipõhiseid menetlusi, et tagada või tugevdada nõutavate kutseoskuste ja oskuste kasutamist otsustusprotsessides, et saavutada kvaliteetseid tulemusi;
29. nimetama üksuse algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kontaktpunktiks ja suhtlema kohalikul tasandil kogukondadega, järgides kohapõhist lähenemisviisi, ⁽¹⁵⁾ et kaasata vastavalt vajadusele kõik kodanikuühiskonna liikmed ja asjaomased sidusrühmad;
30. võimestama osalejaid, kes edendavad kõigi sihtrühmade teadlikkust ehitatud keskkondade ja elukeskkondade kultuurilistest ja kvaliteediga seotud aspektidest, ning pakkuma neile asjakohast toetust;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

31. soodustama Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteemi ja selle kaheksa kvaliteedikriteeriumi kasutuselevõtmist asjakohaste investeeringute, õigusraamistike ja ELi rahastamisprogrammide puhul ning kohaldama neid kvaliteedipõhimõtteid kinnisvara omaniku, arendaja ja kasutajana;
32. pakkuma kõikidele kõigi asjaomaste ELi programmide raames võimalusi uurimistegevuseks, suutlikkuse suurendamiseks ja vastastikuseks õppimiseks kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna valdkonnas;

⁽¹⁴⁾ Vt määratlus lisas.

⁽¹⁵⁾ Vt määratlus lisas.

33. püüdma saavutada sünergiat asjaomaste kehtivate ja kavandavate ELi määruste, programmide ja poliitikameetmete vahel, et viia rohe- ja digipööre kooskõlla algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhimõtete ja eesmärkidega ning peavoolustada valdkonnaülest koostööd ja otsuste tegemist;
 34. hõlbustama teabe saamist kvaliteetse elukeskkonnaga seotud projektide, sealhulgas kohapealsete väikesemahuliste algatuste ning kultuuri- ja loomesektori projektide toetamiseks kättesaadavate rahastamisvahendite kohta ja neile juurdepääsu;
 35. võtma algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ strateegiate, projektide ja meetmete kavandamisel ja rakendamisel arvesse geograafilist tasakaalu ning ELi geograafilist, kliimatilist, majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist mitmekesisust;
 36. edendama sünergiat kunsti, arhitektuuri, maastiku- ja sisearhitektuuri, ruumilise planeerimise, disaini ja käsitöö vahel, samuti uuenduslikke koolitusmudeleid arhitektide ja muude asjaomaste spetsialistide jaoks, sealhulgas tiptasemel digitehnoloogia alaseid koolitusi;
 37. edendama ajalooliste paikade toimet kohalike kogukondade olemasoleva ja kujuneva füüsilise keskkonna täiustamisel, kasutades ehitatud keskkonna ja elukeskkonna dokumenteerimiseks ja esitlemiseks uusimat digitehnoloogiat;
 38. tugevdama sektoriülest teadlikkust ja koostööd, edendades algatust „Uus Euroopa Bauhaus“, Davosi deklaratsiooni ja rahvusvahelise mälestiste ja kultuuriväärtuslike paikade nõukogu põhimõtteid asjaomastes poliitikavaldkondades, eelkõige sellistes valdkondades, mis on seotud ehitatud keskkonna ja elukeskkonna kujundamisega;
 39. andma nõukogule ja/või selle ettevalmistavatele organitele ning üksustele, kellele on usaldatud algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kontaktpunkti roll, korrapäraselt aru algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ rakendamisest ning aitama kaasa parimate tavade vahetamisele liikmesriikide vahel seoses algatuse järelmeetmetega riiklikul tasandil.
-

LISA

A. VIITED

Järeldustega seoses tuletab Euroopa Liidu Nõukogu meelde järgmisi allikaid.

1. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 167.
2. Avatud koordineerimise meetodi tööühiku tegevus ja aruanne seoses kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonnaga kõigile (2020–2021) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-et>
3. 1975. aasta Euroopa arhitektuuripärandi harta.
4. Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsioon – Granada konventsioon (1987).
5. 2000. aasta Euroopa maastikukonventsioon.
6. Nõukogu 12. veebruari 2001. aasta resolutsioon arhitektuuri kvaliteedi kohta linna- ja maakeskkonnas (ELT C 73, 6.3.2001, lk 6).
7. Nõukogu 13. detsembri 2008. aasta järeldused arhitektuuri kohta: kultuuri panus säästvasse arengusse (ELT C 319, 13.12.2008, lk 13).
8. Nõukogu järeldused kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta (ELT C 460, 21.12.2018, lk 12).
9. Nõukogu 26. novembri 2012. aasta järeldused kultuurivaldkonna juhtimise kohta (ELT C 393, 19.12. 2012, lk 8).
10. Riia konverentsil 13. märtsil 2015 vastu võetud ühisavaldus „Heritage, Contemporary Architecture and design in Interaction“ („Kultuuripärandi, kaasaegse arhitektuuri ja disaini vastasmõju“).
11. ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsioon: kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“ (A/RES/70/01).
12. ELi linnade tegevuskava – Amsterdami pakt (rakendati 2016. aastal) (<http://urbanagendaforthe.eu/pactofamsterdam/>).
13. Komisjoni teatis „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“ (COM(2021) 345 final).
14. Davosi deklaratsioon „Kvaliteetse ehituskultuuriga Euroopa poole“, mis võeti vastu kultuuriministrite konverentsil (Davos, 20.–22. jaanuar 2018) (<https://davosdeclaration2018.ch/media/Context-document-en.pdf>)
15. Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteem, avaldatud 2021. aasta mais (<https://davosdeclaration2018.ch/quality-system/>)
16. 30. novembril 2020 korraldatud ministrite mitteametlikul kohtumisel vastu võetud uus Leipzigi harta „The transformative power of cities for the common good“ („Linnade ümberkujundav jõud ühise heaolu nimel“) (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/12/12-08-2020-new-leipzig-charter-the-transformative-power-of-cities-for-the-common-good).
17. Rahvusvaheline mälestiste ja kultuuriväärtuslike paikade nõukogu (ICOMOS), „Euroopa kvaliteedipõhimõtted ELi rahastatavate sekkumismeetmete jaoks, mis võivad mõjutada kultuuripärandit“ (uus 2021. aasta versioon) (<http://openarchive.icomos.org/id/eprint/2436/>).
18. Komisjoni 14. septembri 2021. aasta teatis „Uus Euroopa Bauhaus: kaunis, kestlik, kaasav“ (dok 11892/21 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 – COM(2021) 573 final).
19. Euroopa Nõukogu konventsioon, mis käsitleb kultuuripärandi väärtust ühiskonnas (Faro konventsioon, 2005) (<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>).
20. Tegevuskava „The Territorial Agenda 2030: a future for all places“ („Territoriaalne tegevuskava: kõiki kohti arvestav tulevik“)(https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2021/territorial-agenda-2030-a-future-for-all-places).

B. MÕISTED

Käesolevates nõukogu järeldustes kasutatakse järgmisi mõisteid.

- „Ehituskultuur“ – (ingliseelses originaaltekstis on kasutusel saksakeelne termin „Baukultur“) igasugune inimtegevus, mille kaudu ruumi ja elukeskkonda positiivselt muudetakse. See hõlmab olemasolevaid ehitisi, sealhulgas mälestisi ja muid ehituspärandi elemente, samuti loodusesekkkonda integreeritud ja sellega seotud nüüdisaegsete hoonete, taristu, avaliku ruumi ja maastike projekteerimist ja ehitamist. Ehituskultuur viitab ka ehitusprojektide, taristute, linnade, külade ja avatud maastike planeerimise menetlustele ning traditsioonilistele ja uuenduslikele ehitustehnikatele ja -meetoditele. Sõna „kultuur“ kasutamine selles mõistes tuleneb kvaliteedi ning töövahendite, menetluste ja tavade ühiskonnas laialdaselt vaikimisi omaksvõtust.
- „Ehitatud keskkond“ – inimesi ümbritsev olemasolev ruum, mida nad aktiivselt kujundavad ja mis omakorda mõjutab inimeste elu ja käitumist. See hõlmab elukeskkonda.
- „Ringdisain“ – selliste toodete ja teenuste loomine, millel ei ole enam algus-, kesk- ja lõpp-punktiga olelusringi. Eesmärk on kujundada tooteid, mida saab kasutada, korduskasutada ja ringlusse võtta, ning vähendada seeläbi ressursside tarbimist ja jäätmete teket ning pakkuda suuremat lisaväärtust ökosüsteemile. Ringdisain keskendub toodete ja teenuste loomisele ringmajanduse jaoks.
- „Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteem“ – vahendite kogum, mis võimaldab teha kindlaks kohtade ehituskultuuri omadused ja neid hinnata, hõlmates ja kaaludes sotsiaalseid, emotsionaalseid ja kultuurilisi väärtusi võrdväärselt tehniliste ja funktsionaalsete aspektidega, tuginedes järgmisele kaheksale kriteeriumile: haldus, funktsionaalsus, keskkond, säästlikkus, mitmekesisus, kontekst, kohatunnetus ja ilu.
- „Elukeskkond“ – tehis- ja loodusesekkkonna tasakaalustatud kooslus, mis hõlmab nii välialasid kui ka siseruume. Kestliku ja integreeritud elukeskkonna planeerimine ja loomine (linnaplaneerimine või laiemalt ruumiline planeerimine) hõlmab planeerimis- ja disainitegevust (sealhulgas ruumilist planeerimist, arhitektuuri, maastikuarhitektuuri), ehitustegevust ning muude ruumiga seotud otsuste ruumilist koordineerimist (nt liiklus- ja liikuvusvõimalused, kommunaalteenused, põllumajandus jne), mille eesmärk on parandada pikas perspektiivis ruumi käsitlevate otsuste kaudu võimalikult paljude inimeste elukeskkonda.
- „Kohapõhine lähenemisviis“ – koha konkreetsetest oludest lähtuv lähenemisviis, mille puhul kaasatakse arendamisse ja rakendamisse aktiivsete osalejatena kogukond ja paljud eri sektoritesse kuuluvad kohalikud organisatsioonid.
- „Riigi- ja linnaarhitektide rühmad“ – haldusasutustes töötavate arhitektide rühmad, kelle ülesanne on anda valitsusele projekteerimisalaseid suuniseid ja strateegilisi nõuandeid, et täiustada avalike ehitiste projekteerimist ning edendada ruumilist kvaliteeti ja kohtade loomise kultuuri.